

Adres Redakcyi i Administracyi:
Kraków, ul. Bracka 15.

Telefon Nr. 396.

Wszelkie listy i przesyłki pieniężne należy adresować do Redakcyi lub Administracyi „Naprzodu”, Kraków, Bracka 15.

Redakcyja rękopisów nie zwraca, korespondencyi bezimiennych nie uwzględnia, listów nieopłaconych nie przyjmuje.

Prenumerata wynosi: W Krakowie (bez osyłki): miesięcznie 1 korona 60 hal., kwartalnie 4 kor. 50 hal., rocznie 18 kor. — Za dostawę do domu dopłaca się miesięcznie 40 hal. — W Austrii: miesięcznie 2 kor., kwartalnie 6 kor., rocznie 24 kor. — W Niemczech: kwartalnie 7 marek. — W innych krajach kwartalnie 10 franków. — Za każdą zmianę adresu dopłaca się 40 hal. — Dla robotników w Krakowie i Podgórzu tygodniowa prenumerata 40 hal.

Ogłoszenia (inzeraty) przyjmuje Administracyja za opłatą od miejsca wiersza jednoszpaltowego drobnym drukiem (petitem) za pierwszy raz po 20 halerzy, następny po 10 halerzy. — Nadesłane od miejsca wiersza drukiem petitowym po 40 halerzy za każdy raz. — Załączniki (prospekty i t. d.) przyjmuje się za ceną 2 kor. za 100 egzemplarzy dla zamiejscowych, a 1 kor. za 100 egzemplarzy dla miejscowych prenumeratorów. — Należytość należy naprzód nadesłać.

NAPRZÓD

Organ polskiej partji socyalno-demokratycznej.

Numer pojedynczy 8 halerzy.
Numer niedzielny 4 halerze.

Wychodzi codziennie o godz. 8 rano, a w niedzielki i dni poświęczone o godz. 10 rano.

Do nabycia w Administracyi, ul. Bracka 1. 15, oraz we wszystkich biurach dziennikow.

Listy reklamacyjne nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej.

Adres na telegramy: Naprzód Kraków.

Z DNIA.

Kraków, 11 lutego.

Jubileusz papieski.

Dnia 20 lutego b. r. będzie papież obchodził 25-letni jubileusz swego urzędowania na tronie rzymskim. Z okazji tej skorzystał ks. kardynał krakowski i wystąpił z długim piśmie, które chwali bardzo papieża Leona XIII, że „napozór jakby złamany ogromem pracy, wagi, znajduje w sobie dość siły”, by „dzierżyć ster łodzi Piotrowej”.

Chwali go także ks. kardynał, że przeprosił się z rządami: pruskim, rosyjskim itd. i wyciągnął „rękę do zgody”.

Ręki tej nie odrzuciły rządy, walka niechlebną zmęczona — o wszem same wezwały kościół na ratunek, zwłaszcza, gdy społeczeństwo w swoich posiadach chwiała się zaczęło, a liczne morderstwa publiczne i zamachy na ukoronowane głowy świat cały przejmowały grozą.

Ze wszystkimi rządami papież się pogodził, jak pisze ks. kardynał, tylko z Włochami, zaprzyjaźnionymi z Austrią, jeszcze niema zgody.

„Z rządem włoskim zgoda okazała się niemożliwą, bo ten rząd nie tylko wydarł papieżowi niepodległość, zagarniając dziedzictwo św. Piotra, ale dopuszcza się coraz nowszych gwałtów i nadużyć”.

Cały układ państwowy Włoch polega na ich zjednoczeniu i na tem, że stolicą jest Rzym. Ks. kardynał zaczepia jednak w ostrych słowach Zjednoczone Włochy, państwo zaprzyjaźnione z Austrią i żąda śmiało ich rozbięcia, zarzucając rządowi królewskiemu „gwałty i nadużycia”.

Nie wzywamy tutaj wcale interwencji prokuratora, lecz notujemy ten głos, jako charakterystyczny.

Potem następują pochwały encyklik papieskich, występujących przeciwko socyalizmowi, a zalecających takie zjawiska, jak np. „przypaźniacy” w Przemysłu lub w Krakowie.

Cała filozofia nowoczesna, cała nauka, odzielona od religii, jest w liście kardynała czemś prowadzącym do „czarnej przepaści zwątpienia”; dlatego należy zawrócić do wieków średnich, aż do Tomasza z Aquinu, „doktora anielskiego” (którego dzisiejszy „Głos narodu” nazywa: „doktorem angielskim!”)

Kończy się list wezwaniem do składania pieniędzy dla papieża. Kardynał pisze:

„Jednak na samych modłach nie godzi nam się poprzestać. Wiecie, Najmilsi, w jak przykrem i trudnem położeniu znajduje się Ojciec św., odarty z wszelkiego mienia, jakie papież rzymscy od tysiąca lat posiadali dla rządzenia Kościołem bożym... Wobec tego obowiązkiem jest naszym dopomagać Ojcu św. do opędzania olbrzymich jego wydatków. Ten obowiązek przypominamy Wam przy nadchodzącym obchodzie jubileuszowym, wzywając wszystkich do ofiar i datków na rzecz Ojca św.”

Dla informacyi dodajemy, że 20 lutego będą odprawiane nabożeństwa „pro papa”; w czasie nabożeństwa zarządzi się składkę na Świętopietrze.

List ten kardynała Puzyny jest zjawiskiem, które świadczy, że poglądy naszych kleryków nie zmieniają się wcale od dłuższego czasu. Świat idzie swoją drogą, nauka, prawda, instytucje rozwijają się potężnie, ale klerycy się nie zmieniają. To nas uwalnia od zajmowania stanowiska wobec listu ks. Puzyny, któryśmy streścili dla informacyi naszym czytelnikom.

Przeciw upiorom.*)

Nasz naród, jak lawa,
Z wierzchu zimna i twarda, sucha i plugawa;
Lecz wewnętrzny ogień sto lat nie wyziębił...
Plwajmy na tę skorupę i zstąpmy do głębi!
Adam Mickiewicz.

Przed kilkoma tysiącami lat osiedlił się w dolinie Jordanowej lud, który się mienił

*) Zamieszczamy niniejszym list otwarty Andrzeja Niemojewskiego, autora „Legend”. List ten wydrukowany był w numerze 41 „Kuryera lwowskiego”.

Podajemy tu wyjątki z listu Andrzeja Niemojewskiego do jednego z jego tutejszych przyjaciół:

„Kochani moi! Pan Altenberg nadesłał mi wycinki z tych pism galicyjskich, które napadły na moje „Legendy”. Nadesłał mi także wycinek drukowanej odpowiedzi Dębickiego. Prosił również o replikę z mej strony. Napiisałem i posłałem mu ją z prośbą, aby pomieścił w jakim piśmie, a następnie wydrukował oddzielnie.

Do wiadomości moich galicyjskich przyjaciół posyłam na Wasze ręce odpis w nadziei, że mnie oddalonemu pomogą się bronić, że postarają się, aby głos mój doszedł istotnie tam do wszystkich, do których dojść powinien. Zarazem sądzę, iż galicyjcy moi przyjaciele rozumieją, że tu nie chodzi o mnie i o moją książkę, tylko o naruszoną zasadę, której jestem przypadkowym rzeźnikiem. Mądrości, uczciwości i doświadczeniu ich oddaję pod moralną opiekę moją replikę. Przyjmijcie uścisk dłoni”.

wybrany, ale nie był ani gorszy ani lepszy od innych ludów, miał jeno złych kierowników, którzy w nim tępil wszelką myśl śmielszą, prześladowali wszelką duszę czystą i wreszcie ludów wydalili na polityczną zaturę. Częścią wymordowany, wygłodzony, lub zaprzędany w niewolę, resztkami swemi rozprószył się po całej ziemi, nie mogąc się już skupić; sługa innych, wzgardzony, ogromnie nieszczęśliwy.

Przed wielu, wielu wiekami osiedlił się nad brzegami Wisły inny lud, który się również mienił wybranym, ale nie był ani gorszy ani lepszy od innych ludów, jeno jak tamten, miał złych a sprzedajnych kierowników, którzy w nim tępil wszelką myśl żywną, prześladowali wszelką dążność szlachetną a w końcu za gotowe pieniądze ludów sprzedali. Rachunki tej tranzakcyi ogłosił drukiem Bronisław Szwarce. Suma szacunkowa była nawet zdumiewająco niską. Wybrany lud poszedł w niewolę, w poniewierkę i do dziś dnia skupić się nie może, sługa innych, wzgardzony ogromnie nieszczęśliwy.

Najbardziej jego odłam, wciśnięty pomiędzy skaliste szkarpy gór tatrzańskich i dymiącą kuźnicę Śląska z jednej strony, leniwy Seret i złote kopuły Poczajowa z drugiej strony, żyjący na cmentarzysku historycznym, dokoła takich grobowców, jak Kraków i Lwów, w krainie przepięknej, iżby ją rajem zwać można, jeno że z niego ustawicznie Bóg ludzi wypędza, nędzny, głodny i oszukiwany, próbuje przy mdłym światelku lojówki konstytucyjnej stworzyć sobie istnienie polityczne. Ale na kierowników narzuciła mu się gromada ludzi, która go bałamuci, okłamuje i co chwila zdradza. Rzekłbyś, że są to upiory dawnych kramarzy publicznego dobra. Co chwila załamują się pod brzemieniem bankructwa instytucje, co chwila któregoś z ojców narodu piętnują jako Judasza, co chwila jakaś wielkość spada do lochów kryminalu. A dobry, zaeny, dzielny lud mrze głodem, ucieka za morze lub po bezsilnem szarpnięciu się popada w jeszcze większą apatyę.

W kraju tym pomieszały się wszystkie pojęcia. Zatarła się stara granica pomiędzy tem, co uczciwe a podłe. Z religii zrobiono suto nakryty stół dla jednych, a więzienie myślowe dla drugich. Łgarze i oszuści publiczni chwycili na swój plugawy sztandar niepokalane oblicze Chrystusa. Wydrwigrosze i zbrodniarze społeczni uczynili z najwznioślejszych baseł narodowych szylidy dla swego politycznego i społecznego kramarstwa. Opinię publiczną zagarnęli ludzie brudnych rąk i mie-

dzianych czoł, którzy obok niesłychanej zuchwalości, odznaczają się tak niebywałem tchórzostwem, iż prostem funknięciem „na bok” można niejednego ojca narodu, jak lokaja, doprowadzić do porządku.

Tej bezczelnej gromadzie kondotyerów, tej mafii opinii publicznej, wydało się przed kilku tygodniami, że szarpie moją dobrą sławę. Tej sforze bezimiennych ujadaczy, która na widok pierwszego lepszego Niemca lub Francuza ściga z głowy kapelusza, wydało się, iż przez Boga i Ojczyznę zostali powołani do opłucia małej książeczki i jej skromnego autora. W imię religii miłości potrasali w łamach pism kijami (Gazeta narodowa) i parskali denuncyacją (Gazeta lwowska), jak gdyby czuli, że autor, pisząc o Judaszach, Gammalielach i zaprzańcach, miał ich na myśli. Gdyby Chrystus się dzisiaj wśród pól galicyjskich pojawił i wszystkich Łazarzów dokoła siebie skupił, wolałoby w stronę prokuratorzy: pojmać go i wydać na sąd! Gdyby ten Chrystus wszedł do ich świątyni, po raz drugi musiałby chwycić powrózko i przepędzić szalbierzy. A tym szalbierzom nie chodziło o obronę duszy i serca człowieczego, ale o to, że pokazać zdławionemu ludowi Chrystusa żywego, pokazać obrońcę maluczkich i ucieszonych, odtworzyć całą jego wielkość, sprawiedliwość i nieulekłość, to zbrodnia, to naruszenie spokoju tych, którzy się tak bezkarnie przy publicznym stole żywili i staterami nędzarzy kieszenie swoje napelnili. Gdyby ten Chrystus był takim, za jakiego oni go podają, Kajfasz byłby mu odstąpił swej dwu-rodnej czapki, Faryzeusze byłiby go uczynili prezydentem Synhedryonu, Judasz byłby przy nim szanowanym powszechnie skarbnikiem a Piłat nie potrzebowałby kłopotliwie umywać rąk przy łada sposobności.

Dzisiejsi galicyjcy oszuści ludu przygwoźdźli Chrystusa do krzyża swoich interesów. Wiś i broń nas!

Ogół ciemny i głupi nie pozna się na szalbierstwie. Tyś dobry i wiecznie przebaczący. Co ci tak zależy na Łazarzu? Ażali Kajfasz gorszy? Ażali Judasz nie był człowiekiem rachunku, którego nam tak potrzeba? Pozostaniesz na krzyżu, pozostaniesz naszym Bogiem, jeno bez religii miłości, jeno bez kochania bliźniego, jeno bez brania w opiekę maluczkich, jeno bez tych wszystkich Łazarzów w siermiągach i surdutach.

Tak wyje owa sfora arendarzy opinii publicznej. Tak drwi i kłamie z szpalt „Przedświutu”, „Czasu” i „Gazety narodowej”, wyje i straszy bezimiennie i nie miałaby nigdy

WILLIAM MORRIS.

WIEŚCI Z NIKAD.

29)

— Naturalnie, bo i jakże inaczej mogli byśmy dojść do ładu? W sprawach czysto osobistych, nie wpływających na dobro ogółu, np. jak jednostka ma się ubierać, co ma jeść, czytać lub pisać — w sprawach takich nie mogą przecież istnieć różnice zdań, bo każdy postępuje, jak mu się żywnie podoba. Jeżeli zaś chodzi o sprawę, mającą znaczenie ogólniejsze, wówczas o losach jej rozstrzyga większość liczebna — chyba, gdyby mniejszość opozycją swą i argumentami dowiodła, że w istocie ona stanowi większość, co prawie nieprawdopodobnem się wydaje w społeczeństwie ludzi wolnych, gdzie wszyscy są sobie równi — a zatem większość pozorna, liczebna, musi też być większością rzeczywistą. Mniejszość zaś dość jest rozsądną, by to zrozumieć i nie sprzeciwiać się tylko dla opozycyi, zwłaszcza, że każdy ma zupełną swobodę wypowiedzania swego zdania i oświelenia kwestyi ze swego punktu widzenia.

— Jak się to odbywa? — spytałem.

— Ot — począł — weźmy jedną z naszych jednostek administracyjnych, gminę, powiat, lub okręg kościelny; zachowaliśmy wszystkie te nazwy, chociaż obecnie określają one tylko drobne różnice faktyczne, które niedgdy bardzo były znaczne. Otóż przypuśćmy, że w jednym z tych okręgów pewna liczba sąsiadów będzie głosowała za jakimś projektem,

np. za zbudowaniem nowej hali miejskiej, za zburzeniem kilku brzydkich, niewygodnych domów lub wzniesieniem kamiennego mostu, na miejsce obrzydliwego żelaznego.

— Otóż — mówił dalej — na najbliższem zebraniu publicznem jeden z sąsiadów występuje z odpowiednim wnioskiem, a w razie przyjęcia go przez zgromadzenie pozostaje tylko omówienie szczegółów. Jeżeli natomiast nikt się za wnioskiem nie oświadcza, wówczas projekt sam przez się chwilowo upada. Rzadko się to jednak zdarza wśród ludzi rozsądnych, gdyż wnioskodawca przed zgromadzeniem zyskił co do swego projektu zasięgać zdania sąsiadów.

— Przypuśćmy jednak, że niektórzy sąsiedzi nie zgadzają się z wnioskiem, będąc zdania, że brzydki, żelazny most może jeszcze służyć i że zbytceznem jest obciążać się ciężarem zbudowania nowego; wówczas odkłada się głosowanie do następnego zebrania. Tymczasem rozważa się wszystkie powody, przemawiające za projektem i przeciw niemu, ważniejsze opinie ogłasza się drukiem — co każdy może sam dokonać — aby wszyscy wiedzieli, o co chodzi; za najbliższem zaś zebraniem następuje wyczerpująca dyskusya, wreszcie głosowanie przez podnoszenie rąk. Jeżeli nie dochodzi do absolutnej większości, sprawa znów zostaje odroczone. W razie znacznej różnicy zdań, przedkłada się mniejszości zapytanie, czy się poddaje woli większości, co też najczęściej czyni. W razie odmowy sprawa po raz trzeci bywa roztrząsaną i wówczas mniejszość ustępuje, jeśli przez ten czas nie wzrosła liczebnie. O ile mi się zdaje, istnieje jeszcze jakiś stary, napół zapomniany sposób, umożliwiający prowadzenie walki, lecz

nie przypominam sobie, aby kiedykolwiek się doń uciekano.

— Pozwolicie — zwróciłem się po chwili milczenia do rozmownego staruszka — że zadam wam kilka pytań, dotyczących pracy samej.

— Owszem, gościu, ja chętnie odpowiem.

— Wszak nikt nie jest obowiązany — spytałem — brać udział w pracy, z której projektem się nie zgadzał?

Uśmiechnął się i rzekł:

— Bystre spostrzeżenie, lecz tylko ze stanowiska człowieka, przybywającego z innej planety. Oczywiście, że członek mniejszości, czując się w przekonaniach swych pokrzywdzonym, może sobie pozwolić na pewną satysfakcyę, odmawiając swego współudziału, powiedzmy... przy budowie mostu.

— Jednakowoż, kochany sąsiedzie, w naszym społeczeństwie nie jest to balsamem na ranę, zadana przez tyranię większości, ponieważ każda praca musi każdej jednostce przynieść korzyść lub szkodę. Budowa mostu będzie dlań korzystną, jeśli w istocie odpowie swemu celowi; w przeciwnym razie przyniesie szkodę każdemu — bez względu na to, czy przyłożył rękę do dzieła, czy był mu przeciwnym. Dlatego-to każdy bierze udział w pracy, jakkolwiek ona mu się wydaje: czy potrzebną, czy zbytcezną.

— I w istocie jedno tylko może mieć za doświadczenie, gdy jego złe przewidywania się sprawdzą, że wolno mu przynajmniej przypomnieć sąsiadom: „A co, czyż wam nie mówilem?” Jeśli jednak budowa okaże się użyteczną, wówczas jednostka opozycyjna w milczeniu musi znieść przycinki większości. Straszliwa tyrania ten komunizm — czyż nie?

Często też ostrzegano lud przed tem nieszczęściem — jeszcze w owych czasach, gdy na tyśiąc nędzarzy zdarzał się zaledwie jeden człowiek syty i zadowolony. My natomiast doskonale wychodzimy na tej tyranii.

Kilka chwil milczał, pogrążony w zadumie, następnie, zwracając się ku mnie, spytał:

— I jakże, gościu, czy pragnąłbyś się jeszcze czegoś dowiedzieć? Ranek szybko minął na mojem gadulstwie.

XV.

O braku podniety do pracy w społeczeństwie komunizycznym.

— Tak — rzekłem — sądzę jednak, że łada chwila nadejdą Dick i Klara. Czy starczy jeszcze czasu na parę pytań, zanim młodzi wrócą?

— Spróbujmy, kochany sąsiedzie, spróbujmy — zachęcał staruszek. — Im więcej pytań, tem większa dla mnie przyjemność, a jeśli młodzi nadejdą, no to będą musieli uzbroid się w cierpliwość i dosłuchać końca. Zresztą nie byłoby im znów zbyt przykro siedzieć obok siebie w błogiem poczuciu wzajemnej przynależności.

Uśmiechnąłem się obowiązkowo i rzekłem: — Dobrze, w takim razie zacznę indagacyę, nie zważając na ich przyjsie. A zatem: Jakim sposobem skłaniacie ludzi do pracy, skoro nie istnieje za nią żadne wynagrodzenie? I jak się to dzieje, że w takich warunkach ludzie pilnie pracują?

— Żadne wynagrodzenie za pracę? — poważnie powtórzył Hammond. — Wynagrodzeniem za pracę jest życie. Czyż tego nie dosyć?

(Ciąg dalszy nastąpi).

odwagi tak oko w oko, sam na sam, powtórzyć tego autorowi.

Jeden miał tylko śmiałość podpisać się. Licząc na galicyjskie pomieszanie wszystkich pojęć, na urząd swój i na swoje wpływy, umieścił pod swoją policyjną denuncyacją imię i nazwisko. A człowiekiem tym jest Adam Krechowicki.

On, Adam Krechowicki, który jedną ręką tworzy literaturę i tą samą ręką tę literaturę tępi, jako cenzor w biurze namiestnictwa, więc zarazem literat i oprawca literatury, po przeczytaniu mej książki popelniał to, co czyni każdy z gruntu zepsuty człowiek. Wszędzie wnosi dom publiczny. Wniósł go także do mej książki. Wszędzie wnosi myślowe szalbierstwo. Wniósł je także do mej książki. Wszędzie widzi podłą, złą wolę. Wniósł ją także do mej książki. A że jako Judasz za srebrniki zaprzedał rokrocznie literaturę na stanowisku polskiego cenzora, przeto zawołał w stronę prokuratorów: skonfiskować! Prawdopodobnie potem, jako jeden z ojcymów narodu, nuci wieczorem pieśń: „Wolność, Równość, Niepodległość narodowa“...

Służalce i lokajskie plemię nie mogło zrozumieć, iż są jeszcze w Polsce autorowie i malarze, którzy nie dla zysków piszą i malują. Ludzie brudnych rąk pojąć nie mogli, iż są jeszcze tacy, którzy się kierują szlachetnymi pobudkami. Ciemni i głupi mędrkowie plebsu literackiego zdumieni, iż można myśleć własnym mózgiem i czuć własnym sercem i to nie tylko o trójgrodzie, ale o Chrystusie i jego gwałcicielach. Rzucili się na mnie, na malarza Dębickiego, z którego talentu dumną byłaby zagranica, wreszcie na wydawcę Altenberga, plując mu w twarz żydem, oni, tacy Chrystusowi! Czystą, uczciwą, ideową pracę chwycili w swe furmańskie łapy oni, wykwinili, tacy pańscy! Muszę stanąć w obronie człowieka, który ze mną wyszedł uczciwie, a na mej książce najwyżej stracić może, z góry zaś na żadne zyski nie liczył. A zarazem nie mogę ukryć zdumienia wobec próżni umysłowej takiego Adama Krechowickiego, który się we mnie dopatrył człowieka społecznych wątpliwości. Pisze o mnie: „i począł z rozpacy bluźnić“ — na co mu chyba odpowiedź: „począł z powodu ignorancji głupstwa pisać.“ Pomieszalesz mnie z Przybyszewskim, z dekadentami. Nie należałem nigdy do ludzi pysznych, którzyby, jak kramarze, zachwalali swój literacki towar. Ale powołuję się na całą moją piętnastoletnią działalność pisarską, w której zawsze i bez żadnych wątpliwości piętnowałem literackich i politycznych Judaszów, a upiorowa potęga Krechowickich nie doprowadzała mnie „do rozpacy“, choć mnie, mnie Polaka, wygnać chciały ongiś ze Lwowa i uczyniłyby to, gdyby nie przypadkowa obrona ludzi, których nawet o to nie prosiłem.

Wygadujecie na Moskali — a cóż wy robicie? Jęczycie na cytadelę warszawską — a kogo wy spychacie do waszych więzień? Powstajecie na rosyjski terror — a jak wy z nami z Królestwa postępujecie?

Co wart jest cieniężony przez was lud, niechaj wam odpowiedzą podziemia sosnowieckich kopalni i dymiące kuznie Dąbrowy. Ile wart jest galicyjski mieszczanin, jeśli pod waszą opieką nie tylko nie upadł, ale próbuje się zdźwignąć i ucivilizować! Co mogłoby zdziałać pokolenie pisarzy waszych, kiedy wśród takich przesładowań, jak od was doznaje, jeszcze żyje, pisze, tworzy i ma ten żywiołowy rozpęd!

Takiemu udreżonemu narodowi, wiecznie przez was deptanemu, oszukiwanemu i okłamywanemu, warto ukazać w całej prawdzie i wielkości Tego, który żył, uzdrawiał i podnosił ducha, a w stronę waszą wołał: „Groby pobielane na zewnątrz, a wewnątrz cuchnące od zgnilizny i przewrotności!“

I do takiego udreżonego narodu powiedziałbym: czytaj mnie sercem prostym, nie gorsz się, a jeno się ucz myśleć własnym mózgiem i czuć własnym dzielnym sercem twojem. I powiedziałbym mu jeszcze: dźwigniesz się z upadku i poniżenia, z głodu i niewoli! Jeno patrz w koło siebie, kędy twój Kafkasz, kędy twój Judasz i kędy twoje Piłaty, które we Lwowie, Krakowie i Wiedniu, umywszy ręce, zaprzędają cię w tę okropną niewolę, w to piekło, które się nazywa twojem życiem publicznym i prywatnym!

Andrzej Nemojewski.

Przegląd społeczny.

Z organizacji drukarzy. W niedzielę 9 bm. o godz. 10^{1/2} rano odbyło się w lokalu „Ogniska“ walne zgromadzenie roczne krakowskiej filii Stow. drukarzy i odlewaczy czcionek oraz pokrewnych zawodów „Ognisko“ we Lwowie. Zgromadzenie zagał przewodniczący filii tow. Teodorczuk. Po odczytaniu protokołu przez sekretarza tow. Blausteinę przewodniczący złożył sprawozdanie z czynności za rok 1901, poczem w ogólnych zarysach przedstawił rozwój filii krakowskiej od czasu jej istnienia, tj. od lat sześciu. Skarbnik tow. Michał Giza przedłożył sprawozdanie kasowe za rok ubiegły, oraz statystykę ruchu członków, z której okazuje się, że filia krakowska liczyła z końcem roku ubiegłego 218 członków. Zgromadzenie przyjęło spr-

wozwanie skarbnika bez dyskusji do wiadomości, poczem na wniosek członka komisji kontrolującej tow. Kubanka udzielono skarbnikowi absolutorium. Wyборы dały następujący rezultat: tow. Gustaw Titz, przewodniczący; Rudolf Blaustein, sekretarz; Michał Giza, skarbnik; Leon Misołek, Władysław Dubi i Leon Cere-muga, członkowie zarządu; Ignacy Gawiński, E. Wanatowicz, ich zastępcy; Stanisław Gawęł, Piotr Żmuda, członkowie komisji kontrolującej; Józef Borkowicz, Stanisław Schweitzer, ich zastępcy.

Po załatwieniu kilku drobniejszych spraw przystąpiono do ostatniego punktu porządku dziennego: Wnioski i interpelacje. W dyskusji zabrał głos między innymi tow. Titz, który, omawiając znaczenie organizacji drukarskiego personelu pomocniczego, postawił wkońcu wniosek, aby w celu ożywienia założonego już przed dwoma laty Stowarzyszenia pomocników drukarskich zaprosić na zebranie wszystkich pracujących w Krakowie maszynistów drukarskich, którzy, stykając się z personelem pomocniczym, jedynie skutecznie dopomóż będą mogli do rozwinięcia się tego tak potrzebnego stowarzyszenia i w tym kierunku agitować. Zgromadzenie na wniosek ten się zgodziło i poleciło nowemu zarządowi sprawę tą się zająć.

O godz. 12^{1/2} przewodniczący zamknął zgromadzenie okrzykiem na cześć międzynarodowej organizacji drukarzy, przyjętym oklaskami.

Kartel krawiecki w Krakowie przeciw robotnikom. W pracowniach krakowskich krawców eksporterów podjęto ponownie pracę, na skutek zawartej umowy z dnia 3 bm., która robotnikom zapewnia 20-procentową podwyżkę płacy. Wtem już po zawarciu powyższej umowy, która jako tymczasowa reguluje płace jedynie na przeciąg trzech tygodni, wystąpili majstrowie z nowym żądaniem, od którego wypełnienia czynią zawisłym przystąpienie do umowy, obowiązującej przez dłuższy czas. Chcieli oni, a jest ich razem pięciu, zrobić kartel, aby podwyższenie cen robocizny odbić sobie na kupcach, którym towaru dostarczają. Do tej umowy kartelowej nie chciał przystąpić jeden z eksporterów, Rotersmann, więc eksporterzy zażądali od robotników, aby w zamian za podwyższenie płacy zobowiązali się nie wstępować do pracy w pracowni Rotersmanna i dali gwarancję, że żaden z przybyłych świeżo do Krakowa robotników nie wstąpi do pracy u ich konkurenta. Pomijając całą niemoralność takiej propozycji, należy zauważyć, że umowa taka nie tylko byłaby prawnie nieważną i nie zobowiązywałaby stron nawet w razie jej podpisania, ale byłaby przedewszystkiem niewykonalną. Robotnicy nie mają bowiem ani możności, ani korzyści z przeszkadzania produkcji pozakartelowej, która, jak im może podwyższać płace, tak z reguły obniża je, gdy tylko pozbędzie się konkurencji.

W ubiegłym tygodniu odbyło się tedy kilka długich i burzliwych konferencji, które ostatecznie nie doprowadziły do żadnego rezultatu. Robotnicy nie chcą się wtrącać do spraw, które wyłącznie pracodawców obchodzą. Rotersmann zresztą pierwszy podpisał ugodę z dnia 3 lutego b. r. i robotnicy nie widzą powodu pozbawiania go za to chleba. Zresztą robotnicy nie godzą się na dalszą płacę od sztuki, lecz żądają tygodniowej, o 11-godzinny dniu pracy.

Tak więc za dwa tygodnie znów może stanie do strejku kilkudziesięciu robotników, którzy 10-tygodniowym brakiem pracy nie dali się odstraszyć od wytrwałej walki o poprawę swego bytu.

Należy tu uczynić jedną przestrożkę pod adresem panów majstrów. Oświadczają oni, że jeśli robotnicy nie zgodzą się na ich żądania, zamkną pracownie i wysłać będą całą robotę do Prościejowa (Prossnitz), gdzie istnieją podobne warsztaty. W wypadku takim wystąpilibyśmy z całą stanowczością przeciw tymże pracodawcom i umielibyśmy ich pouczyć, że i w Prościejowie istnieje organizacja robotnicza, która ich plany pokrzyżować może i że nie godzi im się ciągnąć zarobków w miejscu, w którym wzajemnie nie zatrudniają robotników.

Dla ilustracji, jak rabunkową jest produkcja tych pracowni, dość przytoczyć, że robotnik za zrobienie całej marynarki bierze 40 ct., za zrobienie spodni 15 ct., tak że robota całego ubrania kosztuje pracodawcę 70 ct. do 1 złr., podczas gdy u krawców, robiących na zamówienia, kosztuje zrobienie ubrania 8 do 15 złr. Ponieważ tedy robotnik musi się dobrze spieszyć, aby tygodniowo zarobić tyle, ile na życie potrzebuje, więc też i robota tej garderoby jest licha, na czym cierpią najbardziej ludzie ubodzy, kupujący po magazynach te tanie ubrania.

Z literatury i sztuki.

„Zasady socjalizmu“ Karola Kautsky'ego mają szczęście do krytyków galicyjskich. W „Tygodniu“, wychodzącym jako dodatek tygodniowy do „Kuryera Władowskiego“, znalazły krytyka w osobie p. Władysława Studnickiego, a w „Przeglądzie wszechpolskim“ w osobie p. G. Topora. Biedny Kautsky, dostał się w takie ręce! Dziwnym zbiegiem okoliczności obaj ci panowie mają zupełnie jednakowe kwalifikacje umysłowe... Doprawdy, niewiadamo, który lepszy, *ambo meliores*.

P. Studnicki, którego biografję tylko wskutek omyłki drukarskiej opuszczono w leksykonach Brockhousa i Meyera, zjadł, jak wia-

domo, wszystkie rozumy. Geniusz ten, niestety dotąd ukryty w trawie, obalił w świecie teoryi wszystko, co przed nim było: teoryę Marksa zbił w swojej „Ekonomii politycznej“, teoryę Kopernika w swem „Wyodrębnieniu Galicyi“, słowem wywołał zupełny przewrót w nauce i polityce. Nic dziwnego, że przed jego druzgocącą krytyką nie ostała się książka Kautsky'ego, która tylko dla tych ograniczonych socjalistów może uchodzić za najlepsze objaśnienie ich programu.

P. Topór również zjadł już Marksa i Kautsky'ego i cały naukowy socjalizm, co — zdaniem jego — jest „publiczną tajemnicą“, a teraz już bierze tylko na kięł poglądy Kautsky'ego na narodowość. Poglądy te autora „Niepodległości Polski“ nazywa p. Topór „antynarodowymi“, a to dlatego, że Kautsky uważa wojny i zabory za wypływ interesów kapitalistycznych i że tak określa stanowisko partii socjalistycznej wobec sprawy narodowościowej: „Partya socjalistyczna z natury jest partyą międzynarodową. Jednocześnie jednak ma ona dążność do stania się partyą narodową, to jest partyą nie tylko robotników przemysłowych, lecz wszystkich warstw pracujących i wyzyskiwanych, a więc wielkiej masy ludności, którą zwykle nazywamy ludem“. W tych słowach — zdaniem p. Topora — wyraźnie ujawnia się „tendencya antynarodowa.“

P. Topór myśli, jak umie. Nie chcemy więc robić mu z tego powodu zarzutu, aby nas nie posądzono, że sztydziemy z przyrodzonych ułomności. Stwierdzamy tylko, że pp. Topór-Studnicki dobrali się, jak nie można było lepiej.

Z literatury socjalistycznej. Nakładem chicagowskiego „Robotnika“ wysłała w polskim przekładzie broszura: „Socjalizm czyli sprawa robotnicza“, napisana przez naszego towarzysza partyjnego, księdza T. Mc Grady, proboszcza parafii św. Antoniego w Bellevue w Kentucky.

Z sali sądowej.

Denuncjanci z Dębni. Przed c. k. sądem krajowym karnym w Krakowie odbyła się we wtorek rozprawa przeciw tow. Sylwestrowi Fliszewskiemu, roznosicielowi „Naprzodu“, lat 36 liczącemu, o zbrodnię obrazy religii, popełnioną podczas prywatnej rozmowy z znajomym robotnikiem.

Niedawno wbiegło do prokuratury państwa anonimowe doniesienie z Dębni, że tow. Fliszewski jako socjalista „jest występcielem przeciw wierze i kościołowi“, że wieżdą o jego bluźnierstwach Józef Białoruski i brat tegoż Wacław Białoruski w Dębniach zamieszkali. Doniesienie było podpisane nazwiskiem Magalski. Policja po wdrożeniu dochodu stwierdziła, iż podpis na doniesieniu jest fałszywy i że doniesienie to pisał prawdopodobnie robotnik Wacław Białoruski. Wacław Białoruski przesłuchany następnie twierdził wobec sędziego śledczego, iż tow. Fliszewski, którego jest znajomym, w lecie 1901 r., spotkawszy go na ulicy idącego do kościoła, w toku rozmowy odezwał się: „po co pan dzieci do kościoła posyła; jacy...“, poczem wypowiedział Fliszewski słowa obrażające religię. Na świadka zajęcia tego mógł podać Wacław Białoruski tylko swą 13-letnią córeczkę Julię, która to doniesienie do protokołu śledczego w zupełności potwierdziła. Nadto doniósł Wacław Białoruski, iż opowiadano mu jeszcze o innym bluźnierstwie, które popełnił tow. Fliszewski w mieszkaniu prywatnym podczas rozmowy z żoną Józefa Białoruskiego, Ludwiką, wobec jakiegoś czeładnika szewskiego. Przesłuchano Ludwikę Białoruską i ta rzeczywiście potwierdziła, że w maju 1901 tow. Fliszewski w nieobecności męża jej rozmawiał z nią i wtedy powiedział: „dawniej modliłem się do Boga“, przyczem wypowiedział słowa obrażające religię. Wreszcie robotnik Józef Białoruski doniósł sędziemu śledczemu o trzecim fakcie bluźnierstwa a mianowicie, że w lecie 1901 w drodze do Dębni spotkał znajomego sobie tow. Fliszewskiego, który choruje na oczy, i rozmawiając z nim powiedział mu na ulicy: „jakoś pan Bóg upośledził pana na wzroku“, na co tow. Fliszewski odpowiedział: wziął mnie Bóg na próbę, ale... i tu obraził słownie religię. Józef Białoruski podał, iż przy tej rozmowie nikogo nie było. Z aktów wynika, że o zajściu tem Józef Białoruski, badany przez agenta policyjnego wcale nie mówił, dopiero pierwszy raz wspomniał o tem w sądzie.

W aktach sprawy znajdowało się nadto pismo, w którym ktoś dla informacji prokuratury donosił, że przy fakcie opowiadany przez Ludwikę Białoruską był obecnym w mieszkaniu mąż jej Józef, coby stało w sprzeczności z opowiadaniem Józefa i Ludwiki Białoruskich.

Prokuratura państwa oskarżyła tow. Fliszewskiego tylko o jeden fakt, podany przez Wacława Białoruskiego a potwierdzony przez 13-letnią Julię Białoruską. O inne fakta, podane przez Józefa i Ludwikę Białoruskich, prokuratura nie podejrzewała tow. Fliszewskiego, nie podając jednak motywów tego pominięcia tych dalszych faktów.

Klasycznym więc świadkiem na rozprawie tej jest przeciw oskarżonemu oprócz donosiciela tylko 13-letnie dziecko. Oskarżonego broni adwokat dr. Oberländer.

Oskarżał zastępca prokuratora dr. Ptaś. Przewodniczył radca Katyński.

Oskarżony wypiera się winy.

Świadek Wacław Białoruski, zaprzyszczony, zmienia swe zeznania w śledztwie złożone. Oświadcza: Fliszewski w maju coś do dzieci moich na ulicy w Dębniach mówił, gdy szły w niedzielę do kościoła i dzieci coś mi o tem mówiły, ale dokładnie nie wiem co. Fliszewski stał we furcie domu, a ja z daleka stałem w sieni, ale ja sam nic nie słyszałem. Gdy mi córka Julia rozmowę z Fliszewskim opowiedziała, zeznałem ją kijem.

Świadek 13-letnia Julia Białoruska zeznaje jak w śledztwie, ale dodaje, że Fliszewski nie mówił do Białoruskiego, lecz tylko do dzieci. Białoruski stał o parę kroków pod gankiem, a gdy się dowiedział potem o rozmowie, wybił ją po głbie ręką.

Trybunał na wniosek prokuratora i obrońcy uchwalił sprawę całą przekazać do nowego śledztwa, celem zbadania wiarygodności świadków.

KRONIKA.

Kalendarzyk historyczny. 12 lutego 1798. Śmierć Stanisława Poniatowskiego. — 1804. Śmierć Immanuela Kanta, sławnego filozofa. — 1809. Narodziny Karola Darwina — 1846. Uwięzienie Mierosławskiego. — 1894. Zamach dynamitowy w Paryżu w kawiarni Terminus. — 1901. Stan obłędzenia w Kijowie Demonstracye antyklerykalne w Hiszpanii.

Dziś w teatrze: „Dziady“, sceny dramatyczne Adama Mickiewicza (populärne).
Czwartek d. 13 bm.: „Wesele“, dramat w 3 aktach wierszem St. Wyspiadkiego.

Sobota: „Nadzieja“, dramat w 4 aktach Herm. Hajermanna, przekład J. Kasprowicza (nowość).

Niedziela: O godz. 3 po południu: „Kominarze“, kom dya w 4 aktach Fr. Domnika. — O godz. 7 wieczorem: „Nadzieja“.

Uniwersytet ludowy w Krakowie. Dziś w sali Nowodworskiej (ul. sw. Anny 12) od godziny 7^{1/2} do 8^{1/2} wieczorem wykład inż. B. Urbanowicza: „Fizyka — ogólne własności ciał, cieczy i gazy“, (z przedstawieniem obrazów świetlnych).

Uniwersytet ludowy we Lwowie. Dziś we własnej sali (Pasaż Mikolascha) od godz. 7^{1/2} do 8^{1/2} wieczorem: Wieczór literacki.

Ostatnia mowa tow. posła Daszyńskiego przeciw militarystom, wygłoszona w parlamencie w dyskusji nad kontyngentem rekrutów w sobotę 8 b. m., wydzie z druku w osobnej broszurze nakładem wydawnictwa „Naprzodu“ w sobotę dnia 15 b. m.

Gorzkie żale. Skończył się karnawał, przyszedł czas modłów i umartwień ciała. Dla bogatych post minie tak samo wesoło jak karnawał, śledź lub łosoś obficie zakropiony winem zastąpi w zupełności uciechy gastronomiczne uczt karnawałowych. Biednym popolec nie przyniesie więcej gorczy, niż się jej najedli w zapusty. Smutny to był karnawał dla ludności pracującej. Straszny brak pracy pozbawił szerokie masy wszelkich środków do życia. Wczoraj, w ostatni dzień zapustu, zjawił się w naszej redakcyi pewien robotnik.

— Panowie kochani, jestem głodny, dajcie mi pracy, abym mógł zrobić na funt chleba dla żony, dzieci i siebie. Jestem zdrow, jestem silny, nigdzie niema roboty... Jakże to może być, abym z głodu ginął wraz z rodziną?!

Biedny robotniku! Nie tyś jeden, setki, tysiące miały taki karnawał. Pięknę panie w wydekołowanych sukniach jedwabnych i eleganccy panowie w frakach balowali i „tańczyli na biednych“ w karnawale, będą „na biednych“ flirtowali na rautach w poście, — a ty jak nie miałeś, tak i nie masz co jeść... Ale sumienie pięknych pań i eleganckich panów uspokojone. Wprawdzie magistrat krakowski jeszcze nie utworzył zapowiedzianego od roku miejskiego biura pracy, wprawdzie tysiące nędzarzy nie tylko pościło przez cały karnawał, lecz wprost głodem przymierało, — cóż to jednak obchodzi tych, którzy dziś, w popielec, jak na pobożnych chrześcian przystało, przy śledzi i kawiorze kurują się z kociokwiku po przepiciu się zapustnem...

Uroczysty wieczór. W niedzielę 16 bm. o godzinie 7^{1/2} wieczór odbędzie się w Związku stow. rob. w Krakowie (Mały Rynek 6) uroczysty wieczór ku uczczeniu pamięci śmierci 4 członków „Proletaryatu“ warszawskiego, z następującym programem: 1. Słowo wstępne. 2. Chór robotniczy. 3. Fortepian. 4. Odczyt. 5. Duet (cytra i flet). 6. Deklamacya. 7. Chór rusiński. 8. Zakończenie. Wstęp za zaproszonymi, które wydawane będą w Związku od jutra codziennie od godz. 7—8 wieczór.

Pamięci męczenników. W dużej sali Uniwersytetu ludowego we Lwowie zebrały się 9 km. w niedzielę liczne zastępy robotników i inteligencji socjalistycznej, by uroczystym porankiem uczcić pamięć czterech polskich socjalistów: Kanickiego, Bardowskiego, Ossowskiego i Pietrusińskiego, powieszonych w roku 1886 w Warszawie.

Uroczystość zagał tow. Hudec, który zaznaczył, iż idei reprezentowanej przez męczenników nie zdołał carat stłumić; idea socjalistyczna rozszerza się i liczy tysiące wyznawców.

Następnie chór robotniczy odśpiewał „Marsyliankę“ i „Straż nad Wisłą“, poczem tow. Maurycy Niedźwiedzki odegrał na fortepianie „Marsz żałobny“ Szopena.

Tow. Mokłowski w dłuższym przemówieniu skreślił dzieje walk i cierpień polskiej partii socjalistycznej pod zaborem rosyjskim, wykazując, iż tylko polski proletaryat socjalistyczny

jest prawdziwie narodowym i jedynym wrogiem wszelkich prądów ugodowych.

Artysta teatru miejskiego Adam Ludwig odśpiewał następnie wśród ciągłych oklasków silnym i dźwięcznym głosem kilka pieśni, poczem tow. Dulębianka oddeklamowała „Bez dachu“ i „Przed sądem“ Konopnickiej. Po ponownej grze tow. Niedźwieckiego, tow. Hankiewicz w krótkim, pełnym siły przemówieniu zaznaczył, iż w obecnej dobie ogólnej reakcji partya socjalno-demokratyczna ma przed sobą ważne zadanie do spełnienia.

Uroczystość zakończyła się odśpiewaniem przez chór robotniczy kilku pieśni.

Patryotyzm przedwyborczy. Ustępująca rada miasta Lwowa, chcąc przed wyborami okazać swój „patryotyzm“, zafundowała służbie miejskiej i niektórym urzędnikom magistratu — rogatywki. Rogatywką chcą ci panowie zakryć korupcję gminną, rogatywką okazać swe uczucia obywatelskie i swą dbałość o wyzyskiwanych przez gminę białych murzynów. Zupełnie w stylu „Strzelniczy“...

Dola robotnicza. W fabryce machin rolniczych Shuttlewortha we Lwowie umarł monter Weiss, po 20-letniej ciężkiej pracy w tejże fabryce. Dyrektor Wetsch, Prusak, pominiawszy już to, że nawet nie zjawiał się u trumny białego murzyna, który ma przez 20 lat przysparzał dochodów swą pracą, kolegom zmarłego, którzy odprowadzili zwłoki towarzysza niedoli na cmentarz, odciągnął z zarobku za pół dnia.

Odczyt. W stowarzyszeniu młodzieży postępowej „Ruch“ w Krakowie (Długa 13) wygłosi w czwartek 13 bm. tow. Haecker trzeci odczyt „O nowych prądach w socjalizmie“ (Bernstein). Początek punktualnie o godz. 8 wieczorem. Po odczycie dyskusya. Wstęp za zaproszeniami.

Przejechanie. Wczoraj o godzinie 1½ po południu dostał się 60-letni starzec, Szaja Plachner z Bobowej, między dwa wozy tramwajowe w Ryńku i doznał uszkodzenia przedramienia. Stacya ratunkowa udzieliła nieszczęśliwemu pierwszej pomocy i odwozła go na klinikę chirurgiczną.

Policya wobec legitymacyj akademickich. Z Pragi donoszą: W sprawie nieuwzględniania przez policję legitymacyj akademickich udała się onegdaj deputacya czeskich studentów do namiestnika hr. Coudenhovego, by użalić się na postępowanie policji, która w razie jakiegos zająścia nie uwzględniła legitymacyj akademickich i aresztuje studentów. Deputacya wskazała na zająścia z policją w ostatnich czasach, zaznaczając, iż zachowanie się policji wywołuje wśród akademików powszechne rozgoryczenie i prosząc namiestnika o stosowne pouczenie policji. Hr. Coudenhove zapewniał deputacyę, iż w kwestyi tej podziela zupełnie jej zapatrywania, i przyrzekł pocznieć odpowiedzialnie zarządzenia, tudzież udzielić policji wskazówek w tym kierunku, by podobne wypadki się nie powtarzały. Wreszcie wyraził namiestnik życzenie, ażeby studenci, w razie gdyby policya, mimo udzielonych jej instrukcyj, zachowywała się nadal nieodpowiednio, natychmiast wnosili zażalenie.

Ciekawi jesteśmy, jak w danym wypadku zachowałby się namiestnik galicyjski, hr. Piniński.

Września moskiewska. Lwowski „Wiek XX“ otrzymuje bliższe szczegóły o głośnym zająściu w gimnazjum siedleckim. W dniu 1 lutego zwrócili się uczniowie klasy VII podczas lekcji religii do katechety ks. Dubiszewskiego z oświadczeniem, że nie chcą uczyć się po rosyjsku. Gdy ksiądz chciał ich w niewłaściwy sposób uspokoić, zaczęli rzucać katechizmy na ziemię i drzeć je, wybili nawet, rzucając książki, szyby w oknach i drzwiach, wiodących na kurytarz. Inspektor gimnazjalny starał się powstrzymać innych w pobliżu kl. VII, ale uczniowie rzuciwszy się fałg, przewrócili inspektora. Ksiądz tymczasem uciekł z klasy. Wogóle powstało w całym gimnazjum ogromne zamieszanie: uczniowie klas I i wstępnej, nie wiedząc co z sobą robić, zaczęli uciekać z gimnazjum na ulicę. Żydzi, za przykładem Polaków, wybijali szyby; nawet niektórzy Moskale darli podobno książki.

Władze gimnazjalne, jak zwykle bywa w podobnych wypadkach, straciły głowę. Jedni nauczyciele zaczęli uspokajać młodszych uczniów, drudzy wypadali za uciekającymi na ulicę i uganiałi za nimi po mieście.

W tym rozgardyaszu zjawiał się wystraszony dyrektor i zwrócił się do gromady, złożonej z Polaków z klas wyższych (ogółem przeszło stu), z zapytaniem, czego sobie życzą; na to wszyscy zaczęli wołać, że nie chcą się uczyć religii po rosyjsku. Wreszcie wystąpił jeden z uczniów klasy ósmej i powiedział po polsku: „Dość już tego! Nie chcemy religii po rosyjsku! Jesteśmy Polakami, mieszkamy w Królestwie, i żądamy religii w języku ojczystym“. Na to dyrektor zauważył, że można było sprawę załatwić inaczej, za pomocą prośby, która może byłaby uwzględniona, Z tłumu rozlegają się okrzyki: „Tak, ale gdzieindziej, a nie w Rosyi!“ „Świat“, „Nowo-je Wremia“ tak się rozwodziły nad uciskiem Polaków w Poznaniu, a u nas jeszcze gorzej!“. Na to dyrektor oświadczył, iż on nic nie może odpowiedzieć bez porozumienia się z wyższą władzą... Rozgorączkowni uczniowie zaczęli znowu drzeć katechizmy rosyjskie i tłuc szyby. Dyrektorowi i inspektorowi zaledwie udało się trochę uspokoić wzburzonych.

Podobna manifestacya powtórzyła się w poniedziałek w klasie piątej. I tu ksiądz opuścił klasę.

Tegoż dnia inspektor okręgowy, Władimirow, wysłany na śledztwo, w obecności dyrektora badał uczniów pojedynczo. Uczniowie z godną podziwu solidarnością oświadczyli zgodnie, że nie chcą uczyć się religii po rosyjsku, ponieważ są Polakami. Do manifestacyi nikt ich nie namawiał, im samym ciężyło to na sumieniu, że dotychczas uczyli się po rosyjsku.

Obecnie zaczął prowadzić śledztwo prokurator.

„An Old Gentleman, recte Amfiteatrow“, publicysta rosyjski, który za feljton o rodzinie carskiej został zasłany na 5 lat do Syberji, — uzyskał w prasie europejskiej rozgłos niezastąpiony. Przedstawiono go za męczennika swoich przekonań itp. W rzeczywistości nie przedstawia się cała historia tak tragicznie: Pan Amfiteatrow jest sobie zwyczajnym korupcyonistą, dziennikarskim, sprzedającym swoje pióro temu, kto zapłaci. Ogłoszenie feljtonu o rodzinie carskiej w „Rossii“ nastąpiło z powodu intrygi, której celem było wysadzenie z siodła Sozonowa, odpowiedzialnego redaktora „Rossii“. Pomyłono się o tyle w rachunkach, że kara spotkała samego intryganta, Amfiteatrowa.

Pan Amfiteatrow nie pozostanie zresztą długo na Syberji, gdyż uznano go obłąkanym. Wkrótce ma wrócić do Petersburga. Dodajemy, że p. Amfiteatrow jest dobrym przyjacielem Piltza.

Wiadomość o przyznaniu się do winy Hermensa zacerpniemy ze źródła, nie podlegającego żadnej wątpliwości, i dlatego podtrzymujemy ją w zupełności, wbrew zaprzeczeniom dwóch dzienników krakowskich.

Walka o gimnazjum ruskie w Stanisławowie. Dzienniki konserwatywne lwowskie przedstawiają sprawę uchwały rady powiatowej stanisławowskiej co do gimnazjum ruskiego w sposób następujący: Na posiedzeniu rady powiatowej dnia 7 bm. wywołała obszerną i żywą dyskusję sprawa kreowania ruskiego gimnazjum w Stanisławowie. Wydział powiatowy przedstawił przez sprawozdawcę wicemarszałka Eiselta obszernie umotywowany wniosek w sprawie udzielenia opinii przychylniej o otworzeniu ruskich paralelek przy tutejszem gimnazjum polskiem.

Po wyczerpaniu dyskusji rada przyjęła wniosek Huryka, aby wydać opinię, że całe ruskie gimnazjum w Stanisławowie jest koniecznym. Wniosek wydziału pow. pozostał w mniejszości.

Gabryelski (Krzysztofory — Kraków) sprzedaje fortepiany najznakomitszej w Austrii fabryki Petrof z mechaniczną angielską po 500, wiedeńską po 300 złr.

Przegląd społeczny.

Lwowska Kasa chorych dla ślusarzy istnieje od marca 1901 całkiem bezprawnie, gdyż statut jej dotychczas nie został zatwierdzonym. Niezadowolone ubezpieczonych w niej robotników metalurgicznych jest ogólne. Zarząd Kasy przy każdej sposobności obcina samowolnie chorym przez lekarza przepisane wsparcie. Od szeregu lat Kasa ślusarzy systematycznie była i jest okradana przez ludzi, dla których instytucya „robotnicza“ jest dojną krową. W ostatnich czasach pewien urzędnik tej Kasy popełnił defraudacyę, której szczegóły są powszechnie znane. Robotnicy ślusarscy, których groszem szafują ludzie podejrzanej konduity, postanowili raz już kres położyć tej rabunkowej gospodarce i na odbytem w zeszłym miesiącu zgromadzeniu uchwalili zażądać zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia z porządkiem dziennym: wcielenie Kasy chorych dla ślusarzy do miejskiej Kasy dla chorych. Rezolucyę tę podpisało 72 robotników ślusarskich.

Zarząd jednak Kasy chorych dla ślusarzy postanowił temu zapobiedz za wszelką cenę i zagroził inicjatorom zgromadzenia i podpisanym na rezolucyi, że się postara, aby ich pozbawiono chleba.

Na dzień 30 z. m. zwołał zarząd zgromadzenie delegatów, celem uchwalenia korporacyjnej Kasy chorych. Na zebraniu tem zabrał głos tow. Bukowski i w dłuższem przemówieniu napiętnował dotychczasową gospodarkę Kasy i wykazał nedoręczność zakładania korporacyjnej Kasy, a natomiast korzyści, jakieby osiągnęli robotnicy z wcielenia odrębnej Kasy dla ślusarzy do Kasy miejskiej, będącej w rękach zorganizowanych robotników i mającej do dyspozycyi 10 lekarzy. A gdy w przemówieniu swoim tow. Bukowski natarł na dwóch członków zarządu Kasy dla ślusarzy: Melaniuka i Sewalda, którzy w bezczelny sposób odgrzali się, że będą denuncjowali wszystkich, którzy im nie pójda na rękę i pozbawia ich chleba, wtedy odebrał głos tow. Bukowskiemu niejaki Filip Bender, cechmistrz ślusarski, który nieprawnie przewodniczył na zebraniu. Na to tow. Bukowski wraz z resztą zorganizowanych robotników opuścił demonstracyjnie zebranie, zaznaczając, iż dla braku wymaganego kompletu uchwały, jakie zapadną, będą nieważne.

Najwyższy byłby już czas, aby rozwiązano tę Kasę, chociażby tylko w tym celu, aby uniknąć nadal skandalicznych defraudacyj.

Telegraf i telefon.

„Legendy“ Niemojewskiego skonfiskowane! Lwów, 11 lutego. Wczoraj skonfiskowała prokuratura lwowska „Legendy“ Andrzeja Niemojewskiego. W księgarni Altenberga zabrała policya 20 egzemplarzy. Prawie cały nakład został rozkupiony przed konfiskatą.

Przeciw lichwie na chlebie.

Lwów, 11 lutego. Magistrat lwowski wydał rozporządzenie do piekarzy lwowskich, zabraniające im samowolnie podnosić ceny pieczywa bez poprzedniego zawiadomienia i uzyskania aprobaty magistratu. Bochenek chleba ma wynosić pół kilograma, 1, 2 lub 3 kilogramy i na każdym bochenku ma być wytłoczona cena.

Po zająściach lwowskich.

Lwów, 11 lutego. Technik Dobek został za kaucyę wypuszczony na wolną stopę z aresztu śledczego.

Aresztowanie ucznia gimnazjalnego.

Lwów, 11 lutego. Dzienniki tutejsze donoszą o zająściu, które miało miejsce w filii V. gimnazjum we Lwowie. Mianowicie uceń szóstej klasy Zarembki, otrzymawszy przy końcu kursu świadectwo drugiego stopnia, domagał się zmiany świadectwa, przyczem w stanie najwyższego rozdenerwowania odezwał się do profesora, że, jeżeli świadectwo nie będzie zmienione, stanie się nieszczęście. Dyrekcyja zawiadomiła o tem policję, która Zarembskiego aresztowała, a wieczorem odstawiła do aresztów śledczych sądu karnego, gdzie sędzia śledczy, przesłuchawszy Zarembskiego, oświadczył mu, że jest obwiniony o gwałt publiczny przez niebezpieczne pogroźki. Uceń przesiadział w areszcie 5 dni, poczem został wypuszczony na wolność.

Dzienniki wyrażają zdanie, że w tym wypadku powinny być wystarczyć środki dyscypliny szkolnej.

Dzierżawa „Słowa polskiego“.

Lwów, 11 lutego. Wczorajsze zgromadzenie akcyonaryuszów „Słowa polskiego“ odrzuciło bez powzięcia uchwał do 14 b. m. P. Rawita-Gawroński cofnął swą ofertę dzierżawną.

Kronika lwowska.

Lwów, 11 lutego. Przeciw p. Pordesowi, jednemu z dyrektorów „Zdrowia“, obecnie w likwidacyi, wytoczył dr. Linde na skutek listu otwartego ogłoszonego przez tegoż, proces o obrazę czci. Równocześnie wniósł p. Linde do prokuratorji państwa prośbę o wdrożenie postępowania karnego przeciw Pordesowi z powodu tego, iż ten jest winnym upadku towarzystwa.

Lwów, 11 lutego. Rzeźnicy lwowscy zakładają własną asekuracyę, celem zabezpieczenia się przed stratą z powodu węgrowatości świń. Mianowicie każdy z rzeźników będzie zobowiązany do uiszczenia pewnej premii od każdej świni prowadzonej na zabicie w rzeźni miejskiej. Z kapitału w ten sposób zebranego utworzy się fundusz na wynagrodzenia.

Instytucya będzie opartą na zasadzie wzajemności, a kierownictwo jej spoczywać będzie w rękach korporacyi rzeźniczej.

Strejk w Borysławiu.

Borysław, 11 lutego. (Tel. „Naprzodu“). Przy budowie rezerwoarów wybuchł strejk robotników metalurgicznych. Przyczyną strejku, w którym bierze udział 35 robotników, są różnice cennikowe.

Strejkujący upraszają kolegów z zawodowych, aby przez czas strejku bezwarunkowo nie przyjeżdżali do Borysławia.

Secesya Rusinów i Rumunów z sejm bukowskińskiego.

Czerniowce, 11 lutego. „Bukowinaer Post“ donosi, że umiarkowani Rumuni i Rusini postanowili urządzić *exodus* z sejm bukowskińskiego. Na czele tej secesyi stoją: przywódca rumuńskiej konserwatywnej wielkiej własności br. Jerzy Wasilko i zastępca prezesa klubu Rusinów w radzie państwa br. Mikołaj Wasilko. Za tę secesyę czynią odpowiedzialnym prezydenta kraju, który przez pośrednictwo między chrześc. Niemcami a radyk. Rumunami chciał umiark. Rumunów, Rusinów, Niemców liberal. i Ormian Polaków utrzymać w mniejszości. Łączą to z miejskimi intrygami w sprawie zaprowadzenia policji państwowej.

Komisya dla dróg wodnych.

Wiedeń, 11 lutego. „Wiener Ztg“ ogłasza listę członków i zastępców przybocznej rady dla budowy dróg wodnych. Rada składa się z 40 członków i 40 zastępców, zamianowanych w połowie przez wydziały krajowe interesowanych krajów, a w połowie przez rząd. Przewodniczącym rady zamianowany został minister handlu baron Call, zastępcą szef sekcji dr. Franciszek Stibral. Z Galicyi zamianował wydział kraj. członkami: Mieczysława Onyszkiewicza, dra Włodzimierza Kozłowskiego, dra Antoniego Górskiego, dra Arnolda Rappaporta; zastępcami: Andrzeja Kędziora, Albina Rayskiego, Ludwika Ramuła i Eugeniusza Oleśnickiego.

Przez teadł zostali zamianowani członkami rady: Teofil Merunowicz, Józef Rych-

ter, Juliusz Sieglar-Eberswald, hr. Antoni Wodzicki; jako zastępcy; ks. Andrzej Lubomirski, dr Tadeusz Rutowski, Tadeusz Sikorski.

Wiedeń, 11 lutego. Jako przedstawiciele organizacyi robotniczej zostali przez rząd zamianowani członkami rady przybocznej dla budowy dróg wodnych następujący towarzysze: Antoni Hueber, sekretarz austriackiej komisji zawodowej w Wiedniu i Józef Roussar, sekretarz czeskiej komisji zawodowej w Pradze; zastępcami: Henryk Beer, redaktor pisma zawodowego „Oesterr. Metallarbeiter“ i członek wiedeńskiej komisji zawodowej i Józef Holub, członek praskiej komisji zawodowej

Zmiany w Kole polskiem.

Wiedeń, 11 lutego. W miejsce Cwiklińskiego ma zostać drugim wiceprezesem Koła polskiego marny karyerowicz, profesor dr Roszkowski, zupełne zero jako człowiek i jako polityk.

Posel Kozłowski ustępuje.

Wiedeń, 11 lutego. Posel Włodzimierz Kozłowski obstaje przy swojej rezygnacyi i proponuje na swego następcę w okręgu większych posiadłości w Mościskach p. Albina Rajskiego.

Strejk palaczy okrętowych.

Tryest, 11 lutego. Także palacze okrętowi przybyli na okrętach Lloydu z Smyrny i Kalkuty przyłączyli się do strejku. Palacze z marynarki wojennej, którzy zastępują stęjkujących, zastąpią w najkrótszym czasie palacze przybyli z Grecyi i Włoch.

Strejk krawców.

Budapeszt, 11 lutego. Wybuchł tu częściowy strejk robotników krawieckich, którzy domagają się podwyższenia płacy i skrócenia dnia pracy.

Falszerze monet.

Budapeszt, 11 lutego. W miejscowości Nagy-Szöllös wykryła żandarmerya bandę fałszerzy monet. Wiele osób, a między nimi właściciela dóbr, Aleksego Farekas, aresztowano. Przewódca bandy b. egzekutor podatkowy, Michał Bokok zbiegł do Ameryki.

Lwów, 11 lutego. Fałszywe 20 i 10 halerczówki pojawiły się w Kołomyi i okolicy.

Zająście w sejmie kroackim.

Zagrzeb, 11 lutego. Na onegdajsem posiedzeniu sejm krajowego przyszło do sprzeczki między posłem drem Benekiem (stron. narodowe) a drem Harambasiczem (opozycya), przyczem Harambasicz groził czynnym znieważeniem Benekowi. Benek wystąpił świadkiem do Harambasicza, który zgodził się na danie satysfakcyi, ale do wczoraj nie przysłał swych świadków. Wobec tego sekundanci Beneka złożyli swe mandaty.

Parlament niemiecki.

Berlin, 11 lutego. W dyskusyi nad etatem sprawiedliwości poseł Schradler omawiał sprawę pojedynków i oświadczył, że rząd powinien okazać szczerą wolę celem usunięcia pojedynków.

Posel Gröber żąda, aby za pojedynki oznaczano, jako minimalną karę, trzechmiesięczne więzienie.

Posel Rören przyłącza się do wywodów poprzednich mówców i sądzi, że pojedynek powinien być tak karany, jak każda inna zbrodnia.

Bund der Landwirthe przeciw Bülowowi.

Berlin, 11 lutego. Na wczorajsem walnem zgromadzeniu związku rolników uchwalono rezolucyę z oświadczeniem, że taryfa celna, przedłożona przez rząd, jest nie do przyjęcia i wzywającą do jej odrzucenia.

Berlin, 11 lutego. Na zgromadzeniu „Związku rolników“ przemawiali mówcy konserwatywni w sposób niezwykle ostry przeciw Bülowowi. Przewodniczącą Związku dr Rosike mówił: Do piątku (tj. do ostatniej mowy B.) nie znaleźmy jeszcze kanclerza, który mógł każdemu śmiało mówić: Nie znacie mnie jeszcze. Obecnie poznaliśmy jego serce. Jak strasznie zimnem jest ono! Z jego strony możemy się teraz tylko złego spodziewać. (Burzliwe oklaski).

Baron Wangenheim wyraził zapatrywanie, że między cesarzem a najwierniejszymi poddanymi chciano wsunąć ciemną zasłonę. Jeżeli oszczerstwa, rzucane na nas przed cesarzem, nie ustana, wówczas będziemy musieli przedrzeć tę zasłonę. (Okłaski). Doszło do tego, że słycał obecnie zdanie: wy agraryusze jesteście gorszymi od socjalnych demokratów. Będziemy głośno krzyczeli, aby cesarz usłyszał nasz głos i nie ulegał wpływom naszych przeciwników. (Okłaski, brawa, powiewania chustkami).

Rola Niemiec w wojnie kubańskiej.

Berlin, 11 lutego. „Nordd. Allg. Ztg“ podnosi, że w pismach angielskich i amerykańskich stwierdzono, iż podczas wojny hiszpańsko-amerykańskiej przysłużyła się Anglia Stanom Zjednoczonym w ten sposób, że wstrzymała zamierzone wnieśzanie się Niemiec. Wobec tego stwierdza „Nordd. Allg. Ztg“ fakt historyczny, że na konferencyi ambasadorów w Waszyngtonie dnia 14 kwietnia r. 1898 właśnie reprezentant Anglii zaproponował wydanie noty zbiorowej mocarstw z protestem przeciwko mieszaniu się Stanów Zjednoczonych do wojny hiszpańsko-kubań-

skiej. To jest fakt znany nie tylko tym dwóm mocarstwom, ale także wszystkim ambasadorom mocarstw, którzy brali udział w owej konferencji. Jeżeli po stronie angielskiej uważają obecnie to twierdzenie za śmieszne, to ośmieszają się tylko ci, którzy usiłują tuszować fakta historyczne.

Zniżenie stopy procentowej.

Berlin, 11 lutego. Bank państwowy zniżył dyskont na 3% i stopę procentową Lombardów na 4%.

Tołstoj ciężko chory.

Jafta, 11 lutego. W stanie zdrowia Tołstoj nastąpiło znaczne pogorszenie.

Parlament francuski.

Paryż, 11 lutego. W Izbie deputowanych przy dyskusji nad etatem sprawiedliwości dep. Dumasa wniósł skreślenie pozycji przewidzianej na kosztą justyfikacji, albowiem jest za zniesieniem kary śmierci, która jest hańbą stulecia. Mówca wskazuje na przykłady kilku państw.

Minister sprawiedliwości Monis zwałca ten wniosek i podnosi, że kwestyi tej nie można na prędko załatwić.

Wniosek dep. Dumasa odrzucono 332 głosami przeciw 219.

Kongres młodoturecki.

Paryż, 11 lutego. Agencja Havasa donosi: Od dnia 4—9 bm. odbywał się tu kongres otomańskich liberałów, w którym wzięli udział Turcy, Armeńczycy, Grecy, Albańczycy, Kurdowie, Arabowie itd., zarówno mahometanie, jak chrześcijanie i żydzi. Przyjęto rezolucję, protestującą przeciw obecnemu systemowi rządów w Turcyi i wzywającą do jego zmiany przez zaprowadzenie ponowne konstytucyi. Tylko Armeńczycy wnieśli votum przeciwko żądaniu zaprowadzenia konstytucyi, sprzeciwiającej się ich interesom. Inni uczestnicy kongresu przyjęli to votum do wiadomości.

Operacja dziewcząt syamskich.

Paryż, 11 lutego. Chirurg dr Doyen dokonał operacji dziewcząt syamskich, z których jedna, jak dawniej doniesiono, niebezpiecznie zachorowała. Operacja trwała 20 minut i skończyła się szczęśliwie. Na razie jedna i druga dziewczynka żyje.

Strejk w Barcelonie.

Paryż, 11 lutego. Agencja Havasa donosi z Barcelony, że strejkujący robotnicy wtargnęli do warsztatu, w którym pracowano. W warsztacie przyszło do bójki. Policja, która wkroczyła wraz z żandarmeryą, poczyniła wiele aresztowań.

Balon ze sterem.

Monako, 11 lutego. Santos-Dumont przedsięwziął wczoraj podczas pięknej pogody trzeci wylot balonem. Wylot udał się dobrze. Santos Dumont manewrował balonem na wszystkie strony bez przeszkód.

Wylewy w Turcyi.

Konstantynopol, 11 lutego. Połączenie kolejowe z zachodem, przerwane wskutek wylewów, nastąpi dopiero przynajmniej za dni 14.

Sprawy chińskie.

Hongkong, 11 lutego. Z Canton donoszą, że gmach berlińskiego towarzystwa misyjnego koło Cantonu spalili tłumy, wrogo wobec chrześcijan usposobione. Misyjonarzom udało się uciec.

Anglicy ustępują z Wei-hai-wei.

Londyn, 11 lutego. Minister wojny Broodrick oświadczył w parlamencie, że rząd postanowił cofnąć obecną załogę z Wei-hai-wei i zaniechać zamiaru dalszego ufortyfikowania tego miejsca.

Londyn, 11 lutego. Podsekretarz dla kolonij Earl Onslow złożył w Izbie lordów na zapytanie podobne oświadczenie w sprawie Wei-hai-wei, jak Broodrick w Izbie gmin i dodał, że rząd przyszedł do przekonania, że miejsce to zdolnoby obwarować tylko przez bardzo drogie ofiary. Rząd zamierza tam założyć sanatorium dla oficerów armii lądowej i marynarki i w ten sposób przynieść to miejsce pożytek. Pogłoska, jakoby zamierzano Wei-hai-wei oddać Chinom, lub dać innemu państwu, jest zgola nieprawdziwą.

Lord Rosebery porównuje twierdzenia rządu podczas zdobycia Wei-hai-wei z obecnymi, które robią z Wei-hai-wei miejsce kąpielowe drugorzędne. (Wesołość).

Lord admirałcy Selsborne oświadcza, że znaczenie Wei-hai-wei leży tylko w jego stosunku do floty.

Zabór Transvaalu.

Haga, 11 lutego. Rozpowszechniona wczoraj pogłoska, jakoby delegaci burscy starali się o list żelazny do Afryki południowej, jest nieprawdziwą. Tak samo nieprawdziwe są pogłoski o oziębieniu stosunków między prezydentem Krügerem a delegatami burskimi, oraz o rzekomym zamiarze przeniesienia się Krügera do Genewy.

Londyn, 11 lutego. Kitchener telegrafuje z Pretoryi pod datą wczorajszą: Straty Burów, poniesione w ostatnim tygodniu, wynoszą 69 zabitych i 17 rannych oraz 574 wziętych do niewoli, 57 Burów poddało się dobrowolnie. Generał French donosi, że kon-

wój złożony z 60 wozów, który zdążył do Beauforst na wschód od Praterburga i eskortowany był przez 160 jeźdźców, został na 30 mil przed celem podróży napadnięty przez Burów i wzięty do niewoli. Burowie spalili większą część wozów, a kilka tylko uprowadzili. Pułkownik Prabbe rozpedził potem nieprzyjaciela. Po stronie angielskiej poległo 2 oficerów i 11 żołnierzy, 1 oficer i 47 żołnierzy zostało rannych. Burowie stracili 24 zabitych i 47 rannych. Z kolumny Dorana 3 oficerów i 7 żołnierzy poległo, a 7 żołnierzy jest rannych. Kolumna Vandonopa, którą Methuen wysłał do Volmaransstadu, natrafiła na dwa obozy Burów. W walce poległo 2 Burów a 3 odniosło rany, 33 wzięto zaś do niewoli.

Sidney, 11 lutego. (Doniesienie biura Reutersa). Odbyło się tu zgromadzenie ludowe pod przewodnictwem burmistrza. Na zgromadzeniu tem uchwalono jednogłośnie rezolucję wyrażającą uznanie dla polityki angielskiej w południowej Afryce i odwierającą zarzuty skierowane przeciw wojskom australijskim i kanadyjskim. Podobne rezolucje uchwalono też na zgromadzeniu ludowym w Melbourne.

Transporty koni węgierskich do Afryki.

Londyn, 11 lutego. W Izbie gmin oświadczył sekretarz wojny Brodrick na pytanie, czy prawdą jest, że rząd austro-węgierski z końcem roku 1899 w formie nieoficyjalnej ofiarował pośrednictwo swego *attaché* wojskowego w Londynie przy zakupie koni na Węgrzech dla rządu angielskiego, że to nigdy nie miało miejsca.

Pożar w magazynie kolejowym.

Nowy Jork, 11 lutego. Onegdaj wybuchł w magazynie kolejowym w Jersey-City pożar, który zniszczył 45.000 tonn mąki. Szkoła wynosi pół miliona dolarów.

Pożar.

Paterson, 11 lutego. Podczas onegdajszego pożaru odniosło 50 osób okaleczenia. Pożar zniszczył także dzielnicę, która była miejscem zboru anarchistów.

Niepokoje w Ameryce południowej.

Nowy Jork, 11 lutego. Z Colon donoszą: Dowódcy wojsk otrzymali nakaz, aby donieśli bliższe szczegóły w sprawie budynków odpowiednich na pomieszczenie wojsk. Domy, należące do osób wrogo wobec rządu usposobionych, mają być natychmiast skonfiskowane. Własność zagranicznych poddańców ma być traktowana jako własność, na-

leżąca do nieprzyjaciół, jeżeli trzech świadków zapewni, że odnośni właściciele biorą udział w rewolucyi.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń, 11 lutego. Targ bydły. Na poniedziałkowym targu spędzono bydła rogatego, przeznaczonych na rzeź, ogółem 3877 sztuk. Było w tem z Galicyi 835 sztuk, z Bukowiny 12. Przebieg targu był spokojny. Ceny niezmiennione. Niesprzedanych zostało 23 sztuk. Wołów z Galicyi i Bukowiny sprzedano 140 sztuk po 54—62 K, 47 po 63—69 K, 190 sztuk po 70—76 K, 2 sztuki po 79—80 K. Buhaje podtoczone bez różnicy pochodzenia kupowano po 52—65. Krowy podtoczone 52—62. Bydło chude po 36—52 K. Wszystkie, licząc za cetrnar metryczny żywej wagi.

Wiedeń 11-go lutego. Targ zbożowy. (Kursa w koronach i po 50 klg.). Pszenica na wiosnę 9'59 do 9'60 Pszenica na maj-czer. 9'60 do 9'61 Pszenica na jesień — do —. Zyto na maj-czerw. 8'07 do 8'08. Zyto na czerw.-lipiec — Zyto na lipiec-sierp. — do —. Kukurydza na wiosnę 5'67 do 5'68. Kukurydza na maj-czerwiec — do —. Kukurydza na czerw.-lipiec — do —. Kukurydza na lipiec-sierpień 8'02 do 8'03. Owies na wiosnę 8'09 do 8'09. Owies na maj-czerwiec —. Owies na jesień — do —. Rzepak na styczeń-luty —. Rzepak na sierpień-wrzesień — do —. Olej rzepakowy na kwiecień-maj 12'75 do 12'85

Budapeszt 11 lutego. Targ zbożowy. (Kursa w koronach i po 50 klg.). Pszenica na kwiecień 9'51 do 9'52. Pszenica na październik 8'48 do 8'44. Zyto na kwiecień 7'56 do 7'57. Zyto na październik 7'08 do 7'09. Owies na kwiecień 6'40 do 6'41. Owies na październik 5'38 do 5'39. Kukurydza na maj 5'52 do 5'53. Kukurydza na lipiec 5'35 do 5'36. Rzepak na sierpień 12'40 do 12'50

Oferty mierne, chęć kupna bez ochoty, usposobienie spokojne. Łagodnie.

Wiedeń, 11-go lutego. Zamknięcie giełdy.

Akcyje austr. Zakł. kredyt. 696.— Akcyje węg. 713 —. Akcyje Anglobanku 281'75. Akcyje Uniebanku 569 —. Akcyje Länderbanku 436 —. Akcyje Bankvereinu 469'25. Akcyje Bodencredit 960 —. Akcyje Gal. Banku hipot. 540.— Akcyje Kol. państw. 688'50. Akcyje Kol. oład. 76.— Akcyje N. Tramw. lit. A. 285'50. Akcyje N. Tramw lit. B. 281'50 Akcyje Kol. Elbethal 474 —. Akcyje Kol. póln. 5710. Akcyje Kol. Czerniow. 580.— Akcyje Alpiny 387 — Akcyje Rima Muranyi 497.— Akcyje Prag. Tow. zel. 1507.— Akcyje fabryki bron. 316 —. Akcyje tureckie tytoniowe 300'50 Oblig. węg. indemniz. 96'50. Renta majowa 101'40. Austr. renta kor. 98'80. Węg. renta kor. 97'65. Listy Tow. kred. ziem. 95.— 4% Listy Banku kraj. 94.— 4% Listy Banku kraj. 101.— 4% Listy Banku hip 93'50. 4% Listy Banku hi. 98'50. 5% Listy Banku hip 109'50. 4% Gal. Oblig. propin. 98'05. 4% Gal. poz. kraj. z r. 1898 96'75. 4% Pożyczka m. Lwowa 91.—. Losy tureckie 113.—. Marki 117'22 Ruble 253'—.

Usposobienie przy spokojnym przebiegu z powodu realizacji częściowe osłabienie. Montany lepiej, losy tureckie miały przejściowo hossę.

Cieszyn. Polityczne stowarzyszenie „Równocześnie“ w Cieszynie odbędzie 16 lutego w aulnej zgromadzenie w lokalu Lubojatzkiego na Saskiej kępie.

Za treść ogłoszeń redakcyja nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności. Ceny ogłoszeń w nagłówku.

Innych składów w Krakowie nie mamy.

ORYGINALNE SINGERA MASZYNY DO SZYCIA

Oryginalne Singera Maszyny do Szycia są wzorem pod względem konstrukcyi.
 Oryginalne Singera Maszyny do Szycia są niezbędne do użytku domowego i przemysłu.
 Oryginalne Singera Maszyny do Szycia są w przedsiębiorstwach fabrycznych najbar. rozpowszechnione.
 Oryginalne Singera Maszyny do Szycia są niezrównane w działalności i trwałości ich jest wypróbowana.
 Oryginalne Singera Maszyny do Szycia nadają się najlepiej do haftów artystycznych.

Bezpłatna nauka wszelkiego szycia maszynowego, haftu ozdobnego, aplikacyjnego. oraz robót ażurowych. — Wielki wybór jedwabiu w różnych kolorach.

Dostarczamy elektromotory dla pojedynczych maszyn do domowego użytku.

Najwyższa nagroda „GRAND PRIX“ Wystawa światowa 1900 r.

Oryginalne Singera Maszyny do szycia są do nabycia jedynie w naszych składach

Innych składów w Krakowie nie mamy.

SINGER Co Towarzystwo Akcyjne Maszyn do Szycia

dawniejsza firma **G. NEIDLINGER**

FILIE: Kraków, ul. Szpitalna L. 40, naprzeciw teatru miejskiego.
 w Tarnowie, ul. Krakowska L. 45. — w Nowym Sączu ul. Jagiellońska.

UWAGA: Wszelkie maszyny do szycia, sprzedawane pod nazwą „Singer“ w innych składach są wyrabiane na sposób jednego z naszych dawniejszych systemów — maszyny te nie mają atoli nic wspólnego z naszymi wyrobami, nie dorównują one ani pod względem konstrukcyi, działalności, jak trwałości najnowszemu systemowi naszych familijnych maszyn.

WYSZŁO JUŻ Z DRUKU:

CZEGO CHCĄ SOCYALNI DEMOKRACI?

Program partyi socjalno-demokratycznej w Austrii, uchwalony na kongresie wiedeńskim w r. 1901, wraz z programem narodowościowym socjalnej demokracji, uchwalonym na kongresie berneńskim w r. 1899.

Cena 4 halerze (z przesyłką 8 hal.)

Dla towarzyszy biorących większą ilość egzemplarzy (najmniej 100) odpowiedni rabat.

Do nabycia: w administracji „Naprzodu“, Kraków, Bracka 15.

Wydawnictwo Towarzystwa Zachęty Nauk Społecznych.

Świeżo wyszła z druku książka:

KAROL KAUTSKY

ZASADY SOCYALIZMU

(Program erfurecki) z przedmową, dopełnieniami i portretem autora. 17—?

Cena 1 K. 20 h.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

GŁÓWNY SKŁAD: Józef Kaniowski, 67 Colworth Road, Leytonstone, London N. E.

Polecamy gorąco wszystkim towarzyszom to dzieło zawierające najlepsze popularne objaśnienie zasad i dążności socjalizmu.

K. ZIELIŃSKI

Mechanik i optyk, w Krakowie, linia A-B, 39

swoje obfite poleca i osi 65—66

guzyn wyrobów optycznych i mechanicznych.

Polecam Szan. P. T. Publiczności mój

HOTEL i RESTAURACYĘ

położoną tuż naprzeciw dworca kolejowego w **CHABÓWCE.**

Ceny niskie obsługa szybka i dobra.

Przy każdym pociągu stoję na stacyi wystarczy zawołać „Hotel Schwarz“, a zjawiam się natychmiast, ofiarując swe usługi.

Ceny pokoi elegancko urządzonej i czystych od 80 hal, 1 kor. i wyżej.

1142 6—? Z poważaniem

M. Schwarz — Chabówka.

Potrzebni osoba umiejąca pisać na maszynie i pisarz z ładnym piśmem.

Upraszam o adresy wszelkich firm handlowych. 1150 2—2

Handel korzenny w większym mieście jest do sprzedania.

Zgłoszenia tylko listowne pod: Agencja Bronisława Krasickiego, Kraków, poczta.

SUKNA i MATERYE WEŁNIANE

po oryginalnych cenach fabrycznych kupujcie tylko u

J. THEUMANNA

Brünn, Rathhausgasse Nr. 12.

Wielki wybór najnowszych i najmodniejszych — krajowych i zagranicznych wyrobów. — Stały skład towarów czarnych, również uniformowych materyj dla urzędników, weteranów, straży ogniowej i innych stowarzyszeń — oraz na liberye i t. d.

Wzory darmo i oplatnie.

Specjalne składy fabryczne oryginalnych tryesteńskich

Linoleum i Cerat

Kraków, róg Rynku i ulicy Szewskiej 1.

Lwów, Berno, Praga, Moraw. Ostrawa, Budapeszt.